

Nro. 51.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből Pénteken December 24-dik napján 1812-dik

BCU Cesztendőben, iversity Library Cluj

☆☆☆☆☆
Orosz Birodalom.

Itt következnek most azon utolsó időkbéli történeteknek öszszesummázott egész leírása, mellynek a' közelébb költ M. Kurir' utolsó lapjának végén tsak a' legutolsó periodusát adhatki: —

„Meghatározván a' Frantzia Császár *Moskaunak* odahagyását, a' nagy armada már Oktob. 19-dikén hozzá fogott annak kiüresítéséhez. Úgy látszott, hogy *Kaluga* felé akarja folytatni újabb munkáit. Az eddig kiadott Orosz hadi tudósítások elég nyilvánosságosan megmutatták, melly kevéssé volt légyen az Orosz vezér tudósítatva a' Fr. Császár' valóságos plánuma felől. Az Orosz armádának a' Fr. armada által

K f f

lett megelőztetése, mellyet ez a' Kalugai útra tett kitesapása által véghez vitt, oly nagy volt, hogy a' hátúljáró Frantzia tsapatot csak Nov. 7-dikén érhetette bé *Dorogobusch* mellett az Orosz seregek' dereka. A' Fr. Császár már még *Moskuban* semmivé tette az ármáda útját akadályoztatható nehéz bagázsiát, melly annyival szükségesebb vala, hogy lovak' dolgában már fogyatkozás kezdett vala lenni, 's a' Werekjától fogva Smolenskig tartó út oly hosszas és terhes volt, hogy napjában százanként hullottak - el kivált az ágyúk elől a' lovak. --

„*Smolenskbe* lett megérkezésével meggyőzte magát a' Császár a' felől, hogy a' Gróf Wittgenstein és Admirális Tschitschagoff vezérlések alatt lévő ellenséges ármádáknak a' Wilna és Smolensk között lévő és a' Fr. ármádáknak közösülésűl szolgáló úton való öszszetsatlódásoknak megakadályoztatása, már lehetetlen lévén, erre nézve a' Frantzia nagy ármádnak is lehetetlen lenne a' *Dnieper* és *Düna* között való állást megtartani. Ehez képpent egész hátrálásra határozta magát. A' fő hadi szállás Smolensket Nov. 13-dikán odahagyván, 16-dikban Krasnoiben volt. A' hideg Nov. 7-dik napjától fogva 16 sőt 18 grádust is mutatott; kevés napok alatt 20 ezer lovaink hullottak - el; a' lovaság egészen gyalogsággá lett; az ártillériától a' lovak majd mind oda lettek. Sok ágyúk beszélgetvén a' földbe temettettek; a' munitzió semmivé tétetett. Az ármáda ehez képpent tsupán csak a' maga minden időben megbizonyított önön vitézségére vala hagyattatva. Az Olasz Or-

szági Vice Király vezérlése alatt lévő negyedik armáda Nov. 8-dikán, Dorogobush és Duchowczina között, hasonlóképpen a' lovaknak eldög-
léssek miatt, a' Lovas Generális *Platow* vezér-
lése alatt lévő Kozák sereggel való verekedés-
ben, sokat vesztett; de tsakugyan érkezett a'
Smolenski nagy útra. A' Fr. armáda' hátúl
járó seregeit vezérlő Marschal *Ney* (az Elchin-
geni Hertzeg), *Smolensket* Nov. 18-dikán oda
hagyván, ezen napon heves verekedése volt a'
Kutusow érkezett armádájával, és a' sok-
kal nagyobb ellenséges erő miatt igen sokat vesz-
tett; de tsakugyan keresztül vágta magát azon.
Az Orosz fő armáda *Orszánál* szünt - meg a'
Frantzia hátúljáró seregek kergetésétől, a' hova
Nov. 25-dikén a' *Kutusow* fő hadi szállása
általtétetett. —

„A' Frantzia Császár azonközben megérke-
zett a' *Bereczina* vize mellé. A' már most
nagyobbára tsak gyalogságból álló Frantzia se-
regeket a' Kozákoknak szám nélkül való rajjai
kísérték; minden a' ki az útról eltávozott, és az
egész bagázsia, mellyet a' lovaknak nem létek
miatt hátra kellett hagyni, a' Kozákok' kezire
jutott. Ez az ellenségcslovasság, melly a' Fran-
tzia seregeknek a' verekedések' napjain oly kevés
félelmet okozott, és a' melly valamikortsak for-
mális tsatázásba elegyedett mindenkor megvere-
tett, a' jelenlévő környülállások között legtöbb-
kárt tett azoknak.

„A' *Tschitschagoff* armádája azonköz-
ben Nov. 17-dikén *Minskhez* megérkezvén,
azonnal tovább indult *Borisow* felé. Gen.

Dombrowszky, ki a Bereczinán lévő hidat oltalmazta, hátat adni kénytelenítettett a' nagyobb erő előtt. A' Marschal *Oudinot* (Reggioi Hertzeg) ármádája ekkor, a' melly Tscherejánál állott, parantsolatot kapott, hogy nyomúljon ismét a' Bereczina mellé, a' melly e'szerént Nov. 24-dikén a' Gen. *Lambert* seregével szembe találkozáván, azt megverte, 's az Orosz seregektől a' Bereczina bal partját megtisztította, de a' mellyek tsakugyan szemmel tartották az ezen vízen lévő minden átaljáró helyeket. *Napoleon* Császár megsalta őket Nov. 25-dikén a' magáplácuma cránt, 's Nov. 26-dikán Studziána mellett két hidat tsináltatván, ezeken a' Reggioi Hertzeg által vitte seregeit, 's az ott álló Orosz Osztályt egész a' Borisowi hídfedező sántokban lévő ágyúkat aláviszsa nyomta. Nov. 26-dik és 27-dik napjain általköltözött a' Frantzia ármáda a' Bereczinán. —

„Marschal *Victor* (a' Bellunói Hertzeg), ki a' *Wittgenstein* ármádáját mind ez ideig tartóztatta, Nov. 28-dikán már tsak egyedül volt a' 9-dik szakasz ármárával a' Bereczina bal partján. Ezen időtől fogva tökéletesen összeszatsatolódvá voltak a' Tsehitschagoff és *Wittgenstein* ármádáik, és a' Frantzia ármárára való közönséges réáülést meghatározták. A' Tschichagoff ármádája a' Bereczina jobb partján még azon napon (28-dikban) megtámadta a' Reggioi Hertzeg' ármádáját; fél órával azután a' Bellunói Hertzeg' ármádája is megtámadtatott a' víz' bal partján. Az egész Frantzia ármádia fegyvert fogott; az Elchingeni Hertzeg (*Ney*)

a' Reggioi Hertzeget segítette; ennek segítségére jött a' Trevisoi Hertzeg (Mortier). A' verekedés igen heves volt. A' Frantzia ármáda a' tsatázó mezőt tsakugyan megtartván, 29-dikbe *Wilna* felé folytatta hátrálását. Nov. 30-dikán Plescenicében, Dec. 1-ső napján Schliaryben, 3-dikán pedig Mlodezicznoóban volt a' Frantzia fő hadi szállás, a' hova *Wilna* ből megérkeztek eleibe a' leg szükségesebb dolgokkal az első szállítvány, és egy 20 ezer emberekből álló segítő új sereg, a' melly ott egy időtől fogva össze gyülekezett vala. —

„Úgy látszik, hogy az Orosz seregek a' sebes útazás és az utóbbi verekedések miatt oly sokat szenvedtek, hogy a' Fr. seregeknek további kergetését félbe hagyni kénytelenítették. Legalább a' Dec. 7-dikén költ *Wilnai* levelek semmi újabb verekedések felől nem emlékeznek. A' Nápolyi Király' fő hadi szállása, kire a' Császár a' maga elindulása előtt a' fő vezérseget bízta, még ekkor 10 mértföldnyire volt *Wilna*-tól. A' Hertzeg *Schwartzenberg* vezérlése alatt lévő ármáda a' Slonim felől Minsk felé menő úton állott. A' Frantzia nagy ármáda' bal szárnya a' Tarenti Hertzeg Macdonald vezérlése alatt (*Riga* mellett) még a' maga eddig való tanyájában állott. Az ármáda ehhez képest az új hadi históriában példa nélkül való és oly útazás után, mellyben néki az északi égnek minden kedvetlenségeivel, és a' leg szükségesebb dolgokban való tellyes fogyatkozással kellett küszködni, 's tsaknem minden lovainak elvesztése után, minden lovasság 's majd minden artilleria

nélkül, rendes tsatákat kellett kiállani: a' *Balticum* tenger' partjától fogva a' *Minsk* felé menő úig nyúló lineában állapodott-meg."

Elegyes Dolgok.

Az Orosz Udvar azolta hogy Angliával meg békéltet, a' *Kadixi* és *Siciliai* Országlob-székekhez is Követeket küldött.

Londonból: — A' Parlamentomnak mind két házai igen jónak lenni találván a' Régens Hertzegnek hozzájuk intézett beszédjét, a' szokott köszönetet meghntározták és egy *Commissio* által ő K. Hertzegségéhez elküldöttek, a' ki ezt ilyen szavakkal fogadta: — „Örömmel látom, hogy ti azon rajzolat eránt, mellyet én a' mi hadokozásunk' állapotjáról előtökbe terjesztettem, véllem egy forma gondolattal vagytok, és hogy véllem együtt örvendetek azon jó kinézéseknek, mellyek a' mi hadi munkáinknak és az Orosz birodalom északon való iparkodásainak resultatumaik. Az a' határozás, melly szerint éngemet azon nagy tusakodásban, melybe mi szövetségeseinkel együtt elegyedve vagyunk, allandóul és nagy lelkúséggel segélleni, magatokban eltökélettétek, reménlenem engedik, hogy az ellenségnek minden iparkodásai híjábavalókká tétetennek, 's a' mi Státusainknak bátorsága végezetre egy allandó és tisztességes békesség által erős lábba állittatik.“

Spanyol Ország. — *Vitcriából* ilyen újságok érkeztek Párisba: — Az úgy nevezett *Portugalliai* Fr. ármáda' vezérévé Gen. Gróf *Reillé*t tette a' Császár. Marschal *Maszena*, a' ki egésségtelenkedése miatt egy időtől

fogva Bayonnében tartózkodott, vissza tért Párisba, hogy betegsége eránt az oda való Orvosoktól tanácsot kérjen. Azt mondják, hogy onnét ismét Déli Frantzia országba veszi útját, és ott tölti - el a' telet. — Ő Catholicus Felsége *Jósef* Király, levelet küldött *Bigarré* nevű Gen. Adjutánsa által Párisba a' Császárhoz és a' hadi Ministerhez. Az utolsóhoz küldött levelében a' Spanyol hadnak jelenlévő állapotját írja-le, mellynek ennyiben áll a' foglalatja: —,

„Az egyesült három Frantzia ármádák Nov. 11-dikén megérkeztek a' *Tormes* mellyékire *Alba* városa mellé. A' *Wellington* és *Hill* vezérléseik alatt lévő Anglus, Portugallus, és Spanyol seregek, az Albától fogva San Christoválig terjedő líneában állottak, *Hill* job, *Wellington* bal felől. Úgy látszott, hogy el akarják fogadni az ütközetet, mellyhez tehát *Jósef* Király Novemb. 14-dikére minden készületeket megtétele. —

„Az ellenség' fekvése rettenetes volt; régtől fogva törté rajta a' fejit. Éppen így feküdt volt az Aropilai verekedésben is (a' hol Marschal Marmont megsebesedett). A' Királyt az a' gondolat kísértette eleinten, hogy előlről támadjon az ellenség' líneájára, azért, hogy ha annak közepét ketté vághatta 's az ellenséges ármádát két felé szakaszthatta volna, úgy annak felét semmivé tehetle volna. De a' Generálisok, a' kik a' tartománt esmerik, más gondolatra vették ő Felségét, a' ki tehát arra határozta magát, hogy a' *Tormesen* által menjen, és az ellenségnek jobb szárnyát támadja meg. —

„A katonaság meg sem várta, hogy a hí-
dak elkészüljenek, hanem 14-dikben reggel gáz-
lóban által ment a Tormesen, az ellenség szél-
ső vígyázóit azonnal elfogdosta, 's a 8000 em-
beréből álló Álbai őrző sereg a várost azonal
oda hagyta. Nov. 15 dikén nagy köd lévén, ez
az ellenség mozdulásait eltitkolta; a ködre nagy
esső következett, a melly minden iparkodást
hijábavalóvá tett, 's a leg kissebb patakokat fo-
lyóvizekké változtatta, mellyek minden mozdú-
lásokat meg gátoltak. Azonban nagy tsattanás-
sok hallattattak *Salamankából*, mellyek azt
jelentették, hogy az ellenség magát vissza von-
ja, a miut is hogy az egész ellenséges armáda
hozzá fogott vala a hátráishoz. —

„A következő napon, Nov. 16-dikán (ezek
az *6° Catholicus Felsége tulajdon szavai*) utánna
eredett a Frantzia lovasság a hátráló ellenség-
nek, és néhány ezer embert fogott-el, sok tisz-
tekel egyetemben, kik között van egy Anglu-
Osztálynak a vezére Gen. *Paget* is. Bagátsi-
át és szekeret is sokat fogott-el a mi Déli és Kö-
zép armádánk. —

„En úgy itélek, hogy nem nagyítom, Uram
Hertzeg, a dolgot, ha azt erősstem, hogy az
olta, hogy a Déli és Közép armádák (*Murcia*
szélén) magokat össze tsatolták, 's az ellensé-
get a maga északi Spanyol ország ellen való
plánumának elhagyására kényszerítették, Chin-
chitáon, a Tigus mellett mikor azon által
jöttünk, Burgósnál, Cadeconnál, Tormesnél,
Matulánál, 's a többi, 12 ezer embernél többet
elvesztettek az ellenséges (i. i. Anglus, Spanyol,
és Portugallus) seregek. Kérem Exc ádat fogad-
ja-el igazi hajlandóságomnak bizonyítását. —

„Jócsf.

P. D.